

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет адвокатури та антикорупційної діяльності
Кафедра організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури

АДВОКАТУРА: МИНУЛЕ, СУЧАСНІСТЬ ТА МАЙБУТНЄ

**МАТЕРІАЛИ
XV Міжнародної
науково-практичної конференції**

*14 листопада 2025 року,
м. Одеса*

Одеса
«Юридична література»
2025

УДК 347.965(477)(063)
A288

Редакційна колегія:

Н. М. Бакаянова (голова), завідувачка кафедри організації судових,
правоохоронних органів та адвокатури;
С. К. Костенко, професор;
І. О. Кісліцина, доцент;
М. О. Кравченко, доцент;
О. Г. Свіда, доцент;
П. М. Синицин, доцент;
О. О. Храпенко, доцент;
Л. П. Нестерчук, старший викладач;
Р. Р. Щербатий, асистент

Рекомендовано до друку вченою радою Національного університету «Одеська юридична академія» (протокол № 3 від 15 жовтня 2025 р.)

Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє : матеріали XV Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 14 листопада 2025 р.) / редкол.: Н. М. Бакаянова (гол.), І. О. Кісліцина, М. О. Кравченко [та ін.]. — Одеса : Юридична література, 2025. — 664 с.

ISBN 978—966—419—456—0

У збірнику містяться матеріали доповідей XV Міжнародної науково-практичної конференції «Адвокатура: минуле, сучасність та майбутнє», яка відбулася 14 листопада 2025 р. у Національному університеті «Одеська юридична академія». Доповіді учасників присвячені актуальним питанням адвокатури і здійснення адвокатської діяльності в Україні, історії адвокатури, діяльності Національної асоціації адвокатів України, проблемам і перспективам розвитку адвокатського самоврядування, правилам адвокатської етики та юридичній відповідальності адвокатів, зарубіжному і міжнародному досвіду організації та діяльності адвокатури.

УДК 347.965(477)(063)

Відповідальність за зміст та достовірність поданого матеріалу несуть учасники конференції, їхні наукові керівники та рецензенти, які рекомендували ці матеріали до друку.

ISBN 978—966—419—456—0

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2025

що містяться у ПАЕ, має бути розширений» [4, с. 177]. Це необхідно для однозначного розуміння цієї норми та неможливості зловживання нею.

Отже, кожен адвокат, приймаючи виклик сьогодення щодо збільшення кількості клієнтів, популяризації своєї особистості, підвищення власних гонорарів, самостійно та свідомо обирає модель свого позиціонування та способи отримання заробітку. При цьому дотримання етичних принципів у відносинах із клієнтом є не лише обов'язком адвоката, але й запорукою успішного функціонування системи адвокатури. Високі етичні стандарти в контексті відносин адвоката та клієнта показують цінності того чи іншого адвоката та його як професіонала свого діла при виконанні доручень клієнта.

Список використаної літератури

1. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012, № 5076-VI. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення: 07.10.2025).
2. Правила адвокатської етики: Правила від 09.06.2017, № n0001891-17. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001891-17#Text> (дата звернення: 07.10.2025).
3. Митрофанов І. І. Етичні вимоги до інтеграцій адвоката з клієнтом. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 2. С. 142–145.
4. Басюк Ю. М. Етичні засади взаємовідносин адвоката з клієнтом у сучасних умовах. *Часопис Київського університету права*. 2023. № 1. С. 176–179.

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент **Кісліцина Ірина Олександрівна**

Гудзюк Ю. Б.

студентка 1-го курсу магістратури
факультету адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОФЕСІЙНА ЕТИКА АДВОКАТА У СПРАВАХ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ КОРУПЦІЄЮ

Професійна етика адвоката становить основу довіри суспільства до правосуддя і відіграє ключову роль у забезпеченні верховенства права. Вона встановлює морально-правові норми, яких адвокат має дотримуватися під час виконання своїх професійних обов'язків. Особливої ваги питання етики набуває у справах, пов'язаних із корупцією.

єю, де в центрі уваги не лише правові аспекти, але й моральні критерії діяльності юриста. У таких випадках адвокат виступає посередником між клієнтом і державою, тому його поведінка мусить відповідати найвищим стандартам законності та суспільної відповідальності.

Корупційні злочини є особливо небезпечними для суспільства, оскільки підривають довіру до державних інституцій. У таких справах адвокат часто стикається з етичними викликами, пов'язаними з пошуком балансу між захистом інтересів клієнта і дотриманням принципів правосуддя. Етика зобов'язує адвоката-захисника чи представника не перетворювати захист на спосіб приховування злочину чи маніпуляції доказами. Адвокат має діяти виключно у межах закону, запобігаючи будь-якому зловживанню своїми повноваженнями або процесуальними механізмами.

В Україні головні засади професійної етики адвокатів закріплені у Правилах адвокатської етики, затверджених рішенням з'їзду адвокатів [1]. У справах, пов'язаних із корупцією, етичні засади мають особливу вагу. Дотримання цих стандартів не лише зміцнює авторитет адвокатури, але й позитивно впливає на правову культуру суспільства.

Одним із найважливіших принципів роботи адвоката є його незалежність. У корупційних справах адвокату нерідко доводиться взаємодіяти з представниками влади, бізнесу чи посадовими особами, що може спричинити певні форми тиску. Однак, незалежний адвокат зберігає нейтралітет і не піддається впливу з боку клієнтів, правоохоронних органів чи громадської думки. Його мета — залишатися в рамках закону і слідувати своєму професійному обов'язку. Саме незалежність гарантує неупередженість та захищає адвоката від можливих звинувачень у конфлікті інтересів.

Важливою є доброчесність адвоката, яка передбачає абсолютну чесність у стосунках із клієнтом та судом. Особливо важливим цей принцип є у корупційних справах, де будь-яка спроба маніпуляції може призвести до звинувачень у співучасті в злочині. Дотримання доброчесності дозволяє адвокату захищати інтереси клієнта, зберігаючи власну репутацію.

Конфіденційність залишається однією з основ професійної етики адвокатської діяльності. У корупційних справах адвокат часто володіє інформацією, яка є вкрай важливою для клієнта, державних органів та суспільства. Розголошення адвокатської таємниці недопустиме навіть за умов тиску громадськості чи загрози особистій репутації. Захист конфіденційності отриманої від клієнта інформації забезпечує довіру між адвокатом та клієнтом та підтримує баланс між правом на захист і суспільним інтересом. Важливим принципом є пріоритет інтересів клієнта, проте дії адвоката повинні залишатися в рамках правових і моральних норм. Як зазначає В. Заборовський, неприпустим-

мою є ситуація, за якою адвокат щиро бажає допомогти клієнту, і для досягнення такої «мети» користується аморальними, неетичними, а іноді й незаконними методами [2, с. 173].

У випадках захисту клієнта, що обвинувачується у вчиненні корупційного правопорушення, важливо, щоб адвокат не перетворював свої дії на легітимацію корупції як явища. Його завдання полягає у забезпеченні законного розгляду та вирішення справи, керуючись принципами справедливості. Пріоритет інтересів клієнта не слід ототожнювати з безумовною підтримкою його дій, це в першу чергу надання якісної правничої допомоги з урахуванням усіх обставин. Такий підхід дозволяє адвокату залишатися незалежним у професійному й моральному плані. Участь у судовому розгляді корупційних справ вимагає від адвоката дотримання процесуальної незалежності та поваги до суду, учасників процесу й опонентів. Етичними нормами забороняється використання образливих висловів, психологічного тиску чи маніпулятивних засобів.

Дотримання етичної культури під час дебатів вказує на високий рівень професіоналізму адвоката та формує позитивний імідж адвокатської спільноти. Усвідомлення впливу своїх дій у публічній сфері змушує адвоката додатково брати на себе відповідальність перед суспільством. Відповідно до принципу поваги до адвокатської професії кожен адвокат має утверджувати повагу до професії своїми діями та не чинити дій, що можуть підірвати престиж або незалежність адвокатури [3, с. 19].

В діяльності адвоката важливо уникати конфліктів інтересів. Недопустимо представляти інтереси клієнтів із протилежними позиціями або працювати на користь третіх осіб. Для уникнення подібних ситуацій слід завчасно виявляти можливі ризики та відмовлятися від надання правничої допомоги, якщо є конфлікт інтересів. Такий підхід сприяє збереженню довіри до професії адвоката й підтримує її авторитетність.

У контексті боротьби з корупцією надзвичайно важливо, щоб адвокати не просто дотримувалися етичних стандартів, а й активно сприяли формуванню суспільної антикорупційної культури. Їх діяльність здатна слугувати прикладом чесного й відповідального служіння праву та загальному добробуту. Адвокат, який втілює моральну стійкість, зміцнює віру громадян у справедливість правосуддя. Особливо це важливо для молодих фахівців, які лише починають свій професійний шлях. Дотримання адвокатом етичних норм є запорукою побудови позитивної репутації. Важливою взаємоповага всередині адвокатської спільноти. Кожний адвокат повинен дбати про престиж адвокатської професії та розуміти, що він є частиною адвокатської спільноти. Відповідно до принци-

пу поваги до адвокатської професії кожен адвокат має утверджувати повагу до професії своїми діями та не чинити дій, що можуть підірвати престиж або незалежність адвокатури [4, с. 155]. Розуміння засад корпоративності в межах адвокатської спільноти та взаємопідтримка між адвокатами допомагає уникати конфліктів, які негативно впливають на авторитет професії. Разом із тим, спільнота адвокатів має займати активну позицію щодо недопущення порушень норм законів та етичних норм, зокрема у випадках залучення адвокатів до корупційних схем. Механізм саморегулювання адвокатської професії дозволяє підтримувати високу якість професійної діяльності, засвідчуючи зрілість адвокатури як самостійного інституту громадянського суспільства.

Сучасна практика адвокатської діяльності потребує гармонійного поєднання фахових знань із високими моральними принципами. У справах, пов'язаних із корупцією, адвокати нерідко стикаються з тиском громадської уваги та соціальних очікувань. У таких умовах необхідно демонструвати стриманість і об'єктивність. Неприпустимо робити публічні заяви, що можуть завдати шкоди репутації учасників процесу чи вплинути на неупередженість суду. Професійний підхід адвоката, дотримання ним етичних засад підкреслює його зрілість і розуміння фундаментальної ролі адвокатури в системі правосуддя.

Вкрай важливим є виховання етичної культури серед майбутніх правників уже на етапі навчання. Включення курсів із професійної етики до освітніх програм юридичних факультетів сприяє формуванню глибокого усвідомлення моральних принципів ще під час навчання та на ранніх етапах професійної кар'єри. Молоді спеціалісти мають розуміти, що дотримання етики — це не лише юридична необхідність, але й невід'ємна складова професійної честі. Репутація допомагає у залученні нових клієнтів та їх утриманні, оскільки саме відмінна репутація виділяє адвоката поміж інших. [5, с. 5]. Формування етичних цінностей повинно бути ключовим завданням сучасної правничої освіти.

У глобальній перспективі дотримання норм адвокатської етики у справах, пов'язаних із корупцією, є невід'ємним елементом виконання міжнародних зобов'язань України. Відповідно до положень Конвенції ООН проти корупції, юридичні спільноти мають активно сприяти формуванню доброчесності та прозорості у своїй діяльності. Українська адвокатура поступово впроваджує європейські стандарти поведінки, адаптуючи їх до реалій національної правової системи, що демонструє її прагнення відповідати сучасним засадам правової держави. Дотримання етичних принципів стало важливим показником розвитку правничої культури.

Таким чином, професійна етика адвоката, особливо під час захисту чи представництва клієнта у справах, пов'язаних із корупцією, на-

буває статусу не просто формальної вимоги, а морального стрижня його діяльності. Вона визначає основу адвокатської діяльності, забезпечення прав клієнтів та одночасно підтримує інтереси правосуддя. Дотримання всіма адвокатами етичних норм допомагає уникнути зловживань, посилює престиж адвокатури і сприяє зростанню довіри суспільства до адвокатури та системи правосуддя.

Список використаної літератури

1. Правила адвокатської етики: рішення Звітно-виборного з'їзду адвокатів України від 09.06.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/p0001891-17> (дата звернення: 08.10.2025).
2. Заборовський В. Аморальні проступки та професійна діяльність адвоката. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2025. № 3. С. 171–176. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/325337> (дата звернення: 08.10.2025).
3. Денисовський М., Сівіцька Г. Професійна етика адвоката. *Галицькі студії: юридичні науки*. 2023. № 2. С. 17–21. URL: <https://journals.gi.ternopil.ua/index.php/law/article/view/15> (дата звернення: 08.10.2025).
4. Божко А. Етична складова правового статусу адвоката. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2024. Випуск 86: частина 5. С. 152–157. URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/321266> (дата звернення: 08.10.2025).
5. Бондар І. Адвокатська етика та репутація. *Право і суспільство*. 2023. № 3. С. 3–8. URL: <https://elar.navs.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c9c47c58-353b-4c76-9327-35338b699e84/content> (дата звернення: 08.10.2025).

Науковий керівник: доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія», кандидат юридичних наук, доцент **Кіслиця Ірина Олександрівна**

Джигирей В. В.

студентка 1-го курсу магістратури
факультету адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПОВЕДІНКИ АДВОКАТА У СУДОВОМУ ЗАСІДАННІ

Етичні засади поведінки адвоката під час судового засідання є однією з ключових складових його професійної діяльності, адже адвокат виконує не лише функцію захисника прав, свобод і законних інтересів клієнта, але й репрезентує високі моральні та професійні

Бандурова В. С.

Етичні стандарти щодо адвоката: проблеми дотримання
та дисциплінарна практика 410

Баран А. С.

Професійна етика адвоката та медіатора: зміст
та співвідношення 414

Вареник В. О.

Адвокатська таємниця як основа професійної етики
та гарантія права на захист 418

Горовий В. С.

Професійна етика адвоката як моральний орієнтир сучасної
правової держави 420

Гаджисв А. М.

Софт скілс навички як складова професійної етики адвоката . . . 423

Гринюк К. О.

Етика адвоката в контексті відносин з клієнтом 426

Гудзюк Ю. Б.

Професійна етика адвоката у справах, пов'язаних
із корупцією 428

Джигирей В. В.

Етичні аспекти поведінки адвоката у судовому засіданні 432

Дмитрук Д. О.

Порушення принципу уникнення конфлікту інтересів
як підстава притягнення до дисциплінарної відповідальності . . . 436

Долженко Ю. В.

Проблема дотримання адвокатської етики у змагальному
процесі 439

Донець К. О.

Адвокатська таємниця: правові та моральні аспекти
збереження конфіденційності 443

Заборська К. А.

Ефективність адвокатської діяльності крізь призму довіри
клієнта та професійної етики 446

Загнітко А. В.

Конфлікт інтересів в адвокатській діяльності: етичні виклики
та шляхи їх подолання 449